Nyhetsbrev 2—Mars 2014

KVINNO-BERÄTTELSER

100 ÅR AV IMMIGRANTKVINNORS LIV OCH ARBETE I MALMÖ

Rapport från en workshop på Mötesplatsen Seved, 11 feb, 2014

Liv i rörelse

Din berättelse är en del av stadens berättelse

”Vi har lösningarna. Vi är immigrantexperter”

”I en pjäs skulle man kunna visa fram exempel på diskriminering”

”Det kunde vara viktigt att ställa ut det som en människa har lämnat bakom sig, det hon har tagit med sig och det hon har delat med staden Malmö”

100 år av immigrantkvinnors liv och arbete i Malmö är ett projekt som drivs av Malmö museer och nätverket Feminist Dialog, i samarbete med ABF och Malmö högskola.

Feminist dialog ABF MALMÖ UNIVERSITY Malmö stad KULTURRÅDET

100 år av immigrantkvinnors liv och arbete i Malmö

Malmö museer, Feminist Dialog, ABF, och Malmö högskola

Introduktioner: projektgruppen.

Moderatorer och anteckningar: Mamak Babak-Rad, Jila Moradi, Rasha Nasr, Isabella Z. Tuysuz, Zeinab Ismail och Anders Høg-Hansen.

Redaktionsgrupp för nyhetsbrevet: Parvin Ardalan (som initierat projektet), forskarna Erling Björgvinsson och Anders Høg Hansen; med bidrag från och särskilt tack till IDM-studenterna Sonja Rattay, Luisa Fabrizi, Marianne Larsen och Amy Novak.

Fotografer: Dorota Gruszka och Shirin Ardalan.

Illustrationer: Sharmin Afsana.

Layout: Richard Topgaard.

Projektgrupp: Eva Hansen, Fredrik Elg, Parvin Ardalan, Samuel Thelin, Anna Svenson, Lotta Holmberg, Erling Björgvinsson, Anders Hög Hansen.

Tack till alla enskilda deltagare och organisationer: Aisha Hushmand (HKF), Jila Moradi, Ana Lindenhann (Babaylan Danmark), Elriza Lopez Pedersen (Babaylan Danmark), Lena Andersson (SFI), Lena Samani , Hilde Selander (Imagenes del Sur), Elizabeth Kaleebi (NAW-LRC), Zeinab Ismail (Women 2 Women—Kvinna till kvinna), Iren Horvatne (Malmö Romska Idécenter), Kerstin Sondell (Mric), Fiona Winders (Malmö stad), Rasha Nasr, Hajar Nasr, Isabella Z. Tuysuz, Mamak Babak-Rad, Sonja Rattay, Luisa Fabrizi, Marianne Larsen och Amy Novak.

E-mail : kvinna100@malmo.se
Parvin Ardalan: parvin.ardalan@malmo.se
Anna Svenson: anna.svenson@malmo.se

Varför behöver vi skriva om historien?

Varje immigrant har upplevt immigration. De senaste hundra åren har många människor immigrerat till Malmö, under olika perioder och av olika anledningar. Nästan hälften av dem som flyttat till Malmö från andra länder var och är kvinnor, men de har inte varit synliga i historieskrivningen. Några av dem identifierar sig som immigranter, andra inte. I vilket fall som helst har de haft upplevelser av liv och arbete i denna stad, upplevelser som ännu inte har skrivits in i stadens historia.

De insatser som nu görs av Malmö museer och nätverket Feminist Dialog—i samarbete med ABF och Malmö högskola—är ett litet steg mot en ny historieskrivning, under namnet *100 år av immigrantkvinnors liv och arbete i Malmö*.

Det första seminariet hölls den 11 juni 2013 i Malmö stadsbibliotek. Med mer än 50 personer från 16 länder samtalade vi om hur osynligt immigrantkvinnans arbete är i svensk historieskrivning.

Den första workshopen ägde rum den 2 december på Garaget i Malmö. Då talade mer än 40 kvinnor om idéer för projektet och utvecklade sina erfarenheter för varandra. Detta har rapporterats i nyhetsbrev nr. 1 som också finns tillgängligt på Feminist

Dialogs hemsida.

20 deltagare från den första workshopen möttes igen i en andra workshop. Avsikten var att samtala om hur projektet kan bidra vid Nordic Forum New Action on Women's Rights, 12-16 juni 2014, genom utställningar och andra evenemang.

För att diskussionerna skulle sättas i gång—och för att ta fram material och metoder för att fortsätta att lyfta fram kvinnors berättelser om immigration—hade en grupp studenter bidragit konstruktivt. De studerar vid mastersprogrammet i interaktionsdesign vid Malmö högskola, och de hade utarbetat övningsuppgifter och material (t.ex. temakort/flashcards och affischer) som var tänkta att stimulera till debatt. Temakorten var baserade på resultaten från workshopen i Garaget, men det fanns också blanka kort där deltagarna själva kunde fylla i egna idéer. Studenterna hade också framställt affischer där deltagarna bjöds in att fylla i egna kommentarer. Men viktigast var samtalen i grupper. Små grupper arbetade under ledning av en moderator med flashcards för att utveckla idéer för Nordic Forum. Varje grupp gavs tid för individuella presentationer utifrån de teman och aktiviteter som valts. Till slut samlades alla deltagare för att presentera arbetet i grupperna.

Detta nyhetsbrev innehåller anteckningar av delar av de diskussioner som fördes i de tre grupperna, liksom några fotografier från kvällen.

Nyhetsbrevet avslutas med en sammanfattning av studenternas idéer om hur kvinnors erfarenheter och idéer för hela projektet kan presenteras för allmänheten.

Med vänliga hälsningar,

Nyhetsbrevets redaktionsgrupp.

Grupp 1—en resväska av minnen och erfarenheter

”I en pjäs skulle man kunna undersöka exempel på diskrimination”

”Kriget reste med mig trots att jag hade passerat gränser och nu levde i ett nytt land”

Deltagarna tittade på korten och tycktes vara litet förvirrade. De talade med varandra om sina bakgrunder och sina tidigare länder. Ett av ämnena gällde kriget. En kvinna tänkte fortfarande på kriget i hemlandet. Hon var mamma och hon brukade ofta packa resväskor med alla barnens kläder så att de kunde ge sig iväg om kriget kom alltför nära. Hon fortsatte att göra det under de första åren efter att de flyttat till Malmö. Upplevelsen av krig hade rest med henne trots att hon hade passerat gränser och nu levde i ett nytt land. Det blev mycket personligt och emotionellt. Det var viktigt att bara lyssna och iaktta. Denna gruppsession i workshopen var en plats där kvinnorna kunde berätta sina historier.

En sak som det gäller att ta fasta på var ett intresse av att spela ett teaterstycke, en kort pjäs, runt 10 minuter, baserad på deras historier och erfarenheter.

Deltagarna i gruppen gillade inte riktigt de affischer som studenterna hade framställt och hängt på Mötesplatsens väggar. De var inte särskilt intresserade av att skriva ner sina tankar och åsikter på affischerna. Några var inte säkra på att de skulle kunna förbli anonyma.

Teman

Krig
Familjerelationer
Statslöshet
Fängelse
Svårigheter
De som måste stanna kvar
Diskriminering

Aktiviteter

Man tyckte allmänt att teater och historieberättade var ett väsentligt sätt att presentera olika teman. Man kunde tänka sig en pjäs med en student- eller en fri teatergrupp som skulle undersöka exempel på diskriminering.

Ett annat förslag var en utställning om krig, familj och om att vara statslös.

Ännu ett förslag var en fotoutställning och en ”resväska” som visar hur människor under ett krig är redo att ge sig iväg närsomhelst.

Grupp 2—positiva krafter

”Det kunde vara viktigt att visa fram vad en människa har lämnat kvar, vad hon har tagit med sig, och vad hon har delat med sig av till staden Malmö”

”Att fokusera på det som är hårt och svårt men också att ta till sig de möjligheter som finns i Sverige”

Grupp 2 började med att varje deltagare från bordet plockade upp tre flashcards som på något sätt hade påverkat dem. De diskuterade sina olika val och de minnen och erfarenheter som var kopplade till korten.

En deltagare menade att det var viktigt att visa bilder på krig och vad människor har gått igenom innan de kom till Malmö. Det man har lämnat bakom sig kan starkt påverka ens inre och spela en roll i framtiden och inverka på familjerelationerna. Det skulle vara intressant att visa fram det som en människa har lämnat bakom sig och att fånga det hon har tagit med sig.

En annan viktig aspekt är att visa vad en människa har givit samhället genom att ”göra stadshistoria”. Gruppen föreslog att man kunde börja med att demonstrera eller visa fram hur immigranterna en gång levde. Det är också viktigt att visa vad människor har tagit med sig. Dessutom är det lika viktigt med de problem som uppstår i ett nytt land.

Teman

Sexualitet
Vänskap
Minne
Utbildning

Aktiviteter

När de hade diskuterat vad de hade gemensamt gick de över till att tala om hur deras val skulle kunna presenteras på en framtida publik arena. Gruppen var överens om:

Fotografier
Kulturella aktiviteter, som dans och teater
Filmning (döttrar och söner länkar till sina mödrars minnen i en kort film)
Historieberättande (både direkt och i digital form)

En mycket viktig fråga var att lyfta fram ”Positiva krafter” eftersom ingen av deltagarna vid bordet önskade fokusera bara på det hårda och svåra i att vara immigrant men också att ta till sig de möjligheter som Sverige bjuder, både i vardagslivet och i arbetet.

Grupp 3—drömmar om framtiden

”Vi har lösningarna. Vi är immigrantexperter”

”Rasismen finns där, men den är väldigt tabu”

Moderatorn presenterar den aktivitet som rör korten och berättar att några kort har bilder på baksidan. När samtalet börjar plockar någon upp kortet ”pass” och efter en liten stund nämns ett tema som inte finns på bordet: ”visum”. Ett pass är viktigt, men för många krävs också visum.

Så följer en diskussion om *Svenska för invandrare* (SFI) och vilka utbildningar deltagarna har sedan tidigare. En gruppdeltagare sade att ”Det spelar ingen roll vad du har gjort eller vad du kan göra, det hjälper dig inte även om du har en utbildning.”

När fokus riktades mot flashcards valde den första deltagaren diskriminering, val, vem är immigrant, och utmaningar. Den andra deltagaren valde äktenskap, svårigheter, och ensamhet. I diskussionen efteråt sade en kvinna att det fanns en kulturkrock i hennes hem.

En av deltagarna sade att hon gärna ville fokusera på hur immigranter använder minnen för att stärka sin identitet. I diskussionen om identitet hävdade någon att det inte är säkert att det hjälper med utbildning. Det är viktigt hur man använder sin utbildning för att nå framåt. ”Det tog mig 10 år att komma dit jag är nu”, sade någon också.

En annan kvinna plockade upp kortet ”respekt”. Hon berättade en historia om en gåva, en matta, som hon skänkte till ett galleri, men de ville inte ta emot den. ”Det var en gåva; det var en matta från mitt hemland!”

Detta fick en annan kvinna att presentera ett kort med temat ”erkännande”, och hon sade att ”rasismen finns där, men den är väldigt tabu.” Hon framhöll hur England har en strategi som gäller

immigranter, men i Sverige ”finns det förstås ingen diskriminering.” Hon tyckte att det saknas en strategi i Sverige.

Sedan gick kvinnorna närmare in på idén om ett ”tåg” av immigrantkvinnor; en metafor som de förklarade som ”att dra de andra med sig”, eller en linje eller ett sammanhang mellan dem som har kommit tidigare och de som kommer sen. Men ”var stannar tåget?” och ”när blir man svensk?”. ”Vi immigrantkvinnor har en historia, hur vi kom hit och så vidare, men vi är inte inkluderade.” Någon annan frågade: ”Hur kan man integreras?” medan en kvinna snabbt lade till ”och med vem?”. En tredje kvinna fortsatte: ”Vem är immigrant?” och de var överens om att när någon frågar ens barn: ”Var kommer du ifrån?”, det är det värsta.

Någon menade att man måste börja från rötterna för att finna en

lösning, och att lösningarna finns hos oss: ”Vi är immigrantexperterna”, och ”vi måste inkluderas i svensk politik”.

En annan kvinna nämnde ordet ”mångfald”, och sade att franska företag har kvotering, som en del använder bara som att ”pricka av”. ”Kvoter bör vara på riktigt”, sades det.

Museets representant nämnde en tidigare utställning om immigranters minnen, och gruppen menade att man skulle kunna ta fram alternativa platser för att ställa ut, till exempel ”där man reser, där det framställs hantverk”—platser där det finns rörelse, kreativitet och produktion.

Gruppen noterade att de skulle vilja ha en workshop om politik och integration.

Teman

Utbildning, De som måste stanna kvar, Diskriminering, Val, Respekt, Krig, Minne, Arbete, Ensamhet, Svårigheter, Skäl till immigration, Språk, Rättigheter, Legitimitet, Utmaningar, och Identitet.

Aktiviteter

Historieberättande: för temana svårigheter, val och jämlikhet—att berätta om vägen till självförverkligande, kulturkrockar, och familjens förväntningar.

Fotoutställningar: en samling av barn och kvinnor

Nordic Forum: historieberättande med kvinnor av olika etnisk bakgrund.

Feminism: Stadsarkiv, Historiskt arkiv, Tidningsartiklar, Fotografier, Ljudinspelningar, Kamp för jämställdhet.

Passports /
Pass

Loneliness /
Ensamhet
Family Relations /
Familjerelationer
Marriage /
Äktenskap
Presenting Personal Objec
Presentation av personliga ting
language taal
sprog
la langue
kieli
язик
bahasa
lingwa
언어

Idéer som studenterna i interaktionsdesign hade om hur man kunde framställa immigrantkvinnors berättelser

Fyra studenter i interaktionsdesign, som alla går det tvåårigа masterprogrammet vid Malmö högskola, involverades i att förbereda en aktivitet med flashcards vid denna andra workshop

De hade undervisats av Erling Björgvinsson och andra i programmet och de hade träffat Parvin Ardalan vid flera tillfällen. Forskarna Erling Björgvinsson och Anders Høg Hansen kom också med idéer om hur workshopen kunde organiseras, inklusive vilka pedagogiska och etnografiska tekniker som studenterna kunde tillämpa.

Studenterna bidrar med idéer rörande design och med metoder för att underlätta arbetet i workshopen från januari t.o.m. mars, och denna andra workshop var deras första bidrag till projektet. De är alla kvinnor och har en icke-svensk bakgrund.

Tidslinjer och ny historieskrivning

Studenterna har föreslagit att man särskilt fokuserar på en alternativ tidslinje—inte bara *en* tidslinje eller en traditionell tidslinje med ”Historien” skriven av dem som har makt (män), men tidslinjer som består av många olika inslag eller berättelser, bilder och material från kvinnor. Materialet kan organiseras och ”taggas” (dvs. att man lägger in nyckelord) av redaktörerna. Några av dessa idéer presenteras här för att ytterligare visualiseras och diskuteras vid nästa workshop.

Studenterna utvecklade sina idéer efter att ha tagit del av resultatet från den första workshopen på Garaget—och tänkte t.ex. på hur man skulle kunna vidareutveckla de frågor och ämnen som deltagarna berört och tagit upp. Studenternas åsikt är att det handlar om att hitta en praktisk och genomförbar modell och se till att idéerna anpassas och utvecklas så att immigrantkvinnor ska kunna fortsätta ar-

beta med och utöka innehållet.

Material kan lätt scannas in och sedan laddas upp eller e-postas till redaktörerna, som gör det tillgängligt på en webbplattform. Olika urval av detta material kan tryckas och sedan användas i utställningar som turnerar runt omkring i staden. Och det vore mycket möjligt att inkludera det i utställningen i samband med Nordic Forum i juni. Dessa tidslinjer borde vara ett slags ”levande arkiv” där kvinnor både lägger till och förändrar materialet. De tryckta ”materiella” delarna av tidslinjen—eller i alla fall några av dem—tänker de sig i små vykortsformat. Dessa delar skulle också kunna inkludera ”kartor av små företag”, som visar var och hur kvinnor arbetar, eller behållare (resväskor eller containers) där man placerar saker eller planterar idéer och det är sedan därifrån de migrerar.

När dessa vykort (som egentligen bara är ett litet fysiskt urval ur ett större digitalt arkiv) visas fram i små företag eller föreningar runt om i staden, då bjuder man in folk att lägga till i den displaypanel som ingår i det som ställs ut. Men de ska också bjudas in att ”stjäla” något, alltså att ta med sig delar hem, eller att dela ut till andra, eller att posta dem som verkliga vykort. På så vis kan besökarna ”ta med sig historia”, dvs lägga beslag på historien och ge bort till andra. På så sätt lägger man hela tiden till fragment eller ting till samlingen.

Historien blir historier. Våra minnen är inte bara ”ett kollektiv” eller en ”Historia”. Historien växer, den är många, och den skrivs om hela tiden.